

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-375/22

**Luisa Izuzquiza ir kt.
prieš
Europos Parlamentą**

2024 m. gegužės 8 d. Bendrojo Teismo (ketvirtoji išplėstinė kolegija) sprendimas

„Galimybė susipažinti su dokumentais – Asmens duomenų apsauga – Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 – Dokumentai dėl Parlamento nariui išmokėtų išmokų ir kompensuotų išlaidų, taip pat dėl jo padėjėjams išmokėto darbo užmokesčio ir kompensuotų išlaidų – Atsisakymas leisti susipažinti – Išimtis, grindžiama asmens privataus gyvenimo ir neliečiamumo apsauga – Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas ir 6 dalis – Duomenų subjekto teisėtų interesų apsauga – Būtinybė perduoti asmens duomenis siekiant specialaus viešojo intereso tikslo – Reglamento (ES) 2018/1725 9 straipsnio 1 dalis“

1. *Europos Sąjungos institucijos – Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais – Reglamentas Nr. 1049/2001 – Teisės susipažinti su dokumentais išimtis – Asmens privataus gyvenimo ir neliečiamumo apsauga – Visos apimties Reglamento 2018/1725 nuostatų taikymas – Paraišką pateikęs asmens pareiga įrodyti, kad būtina atskleisti atitinkamus asmens duomenis – Institucijos pareiga savo iniciatyva patikrinti, ar buvo pažeisti teisėti duomenų subjekto interesai
(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1725 3 straipsnio 1 dalis, 5 straipsnis ir 9 straipsnio 1 dalies b punktas)*

(žr. 22–28 punktus)

2. *Europos Sąjungos institucijos – Fizinųjų asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Reglamentas 2018/1725 – Paraiška leisti susipažinti su asmens duomenimis – Pareiga įrodyti būtinybę perduoti minėtus duomenis – Apimtis – Viešasis interesas, pateisinantis duomenų atskleidimą – Būtinybė žinoti apie Europos Parlamento nariui skirtas sumas ir jų panaudojimą vykdant šio nario įgaliojimus – Išimtinės faktinės aplinkybės
(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktas)*

(žr. 41–44 punktus)

3. *Europos Sąjungos institucijos – Fizinųjų asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Reglamentas 2018/1725 – Paraiška leisti susipažinti su asmens duomenimis – Duomenys apie Europos Parlamento nariui vykdant savo įgaliojimus išmokėtą bendroms*

išlaidoms kompensuoti skirtą išmoką ir atlyginimą – Pareiga įrodyti būtinybę perduoti minėtus duomenis – Viešai prieinama informacija – Nurodytos pareigos pažeidimas (Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktas)

(žr. 49–55 punktus)

4. *Europos Sąjungos institucijos – Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Reglamentas 2018/1725 – Paraiška leisti susipažinti su asmens duomenimis – Duomenys apie Europos Parlamento nariui vykdant savo įgaliojimus išmokėtą kelionės išlaidų kompensaciją ir dienpinigius, taip pat apie jo padėjėjų kelionės išlaidų kompensavimą ir darbo užmokestį – Pareiga įrodyti būtinybę perduoti minėtus duomenis – Apimtis (Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktas; Europos Parlamento sprendimo 2005/684 21 straipsnio 1–3 dalys; Europos Parlamento biuro sprendimo dėl Europos Parlamento narių statuto įgyvendinimo taisyklių 33 straipsnis)*

(žr. 56–60, 63, 64, 67–70, 72–78 punktus)

5. *Europos Sąjungos institucijos – Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais – Reglamentas Nr. 1049/2001 – Teisės susipažinti su dokumentais išimtis – Asmens privataus gyvenimo ir neliečiamumo apsauga – Apimtis – Atsisakymas atskleisti dokumentus apie Europos Parlamento nariui vykdant savo įgaliojimus išmokėtą kelionės išlaidų kompensaciją ir dienpinigius, taip pat apie jo padėjėjų kelionės išlaidų kompensavimą – Vertinimo klaidos (Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktas)*

(žr. 65, 79, 96, 97, 111, 112 punktus)

6. *Europos Sąjungos institucijos – Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Reglamentas 2018/1725 – Paraiška leisti susipažinti su asmens duomenimis – Duomenys apie Europos Parlamento nariui vykdant savo įgaliojimus išmokėtas išmokas ir kompensuotas išlaidas, taip pat apie jo padėjėjų gautą darbo užmokestį ir išmokas – Institucijos pareiga savo iniciatyva patikrinti, ar buvo pažeisti teisėti duomenų subjektų interesai – Suinteresuotumas užtikrinti laisvą Parlamento nario įgaliojimų vykdymą ir paties nario saugumą – Duomenų subjektų teisėtų interesų pažeidimas – Nebuvimas (Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktas)*

(žr. 87, 89–94 punktus)

7. *Europos Sąjungos institucijos – Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais – Reglamentas Nr. 1049/2001 – Teisės susipažinti su dokumentais išimtis – Pareiga leisti iš dalies susipažinti su duomenimis, kuriems netaikomos išimtis – Išimtis, grindžiama asmens privataus gyvenimo ir neliečiamumo apsauga – Dokumentai apie Europos Parlamento nariui vykdant savo įgaliojimus išmokėtas išmokas ir kompensuotas išlaidas, taip pat apie jo*

padėjėjų gautą darbo užmokestį ir išmokas – Atsisakymas leisti iš dalies susipažinti su dokumentais – Leistinumai
(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 6 dalis)

(žr. 105–109 punktus)

Santrauka

Gavęs trijų fizinių asmenų ieškinį dėl panaikinimo Bendrasis Teismas (išplėstinė kolegija) panaikino 2022 m. balandžio 8 d. Europos Parlamento sprendimą¹, kuriuo ši institucija atsisakė leisti ieškovams susipažinti su dokumentais, susijusiais su sumomis, kurias ji išmokėjo Parlamento nariui Ioannis Lagos ir jo padėjėjams, šiam Parlamento nariui vykdant savo įgaliojimus. Kartu Bendrasis Teismas patikslino Reglamente Nr. 1049/2001² numatytą visuomenės teisės susipažinti su dokumentais išimtį, grindžiamą asmens privataus gyvenimo ir neliečiamumo apsauga. Jis nusprendė, kad Parlamentas turėjo leisti susipažinti su dokumentais, kuriuose yra I. Lagos ir jo padėjėjų asmens duomenų ir kurie susiję su šios institucijos I. Lagos išmokėta kelionės išlaidų kompensacija ir dienpinigiais, taip pat su jo padėjėjų gauta kelionės išlaidų kompensacija.

I. Lagos buvo išrinktas Graikijoje ir 2019 m. liepos 2 d. pradėjo eiti Parlamento nario pareigas. 2020 m. spalio 7 d. Graikijos teismas skyrė jam trylikos metų ir aštuonių mėnesių laisvės atėmimo bausmę ir baudą už priklausymą nusikalstamai organizacijai ir vadovavimą jai, taip pat už du nesunkius nusikaltimus. 2021 m. balandžio 27 d. panaikinus Parlamento nario imunitetą, Belgijos teisėsaugos institucijos suėmė I. Lagos ir perdavė jį Graikijos valdžios institucijoms. Šiuo metu I. Lagos atlieka laisvės atėmimo bausmę Graikijoje.

Nepaisydamas nuteisimo, imuniteto panaikinimo ir įkalinimo I. Lagos neatsistatydino iš Europos Parlamento nario pareigų. Dėl I. Lagos nuteisimo Graikijos valdžios institucijos nepranešė Parlamentui, kad jis neteko mandato.

2021 m. gruodžio 7 d. ieškovai, remdamiesi Reglamentu Nr. 1049/2001, pateikė Parlamentui paraišką leisti susipažinti su visais dokumentais apie I. Lagos skirtas išmokas ir kompensuotas išlaidas jo akredituotų ir vietinių padėjėjų darbo užmokesčiui. 2022 m. vasario 4 d. sprendimu Parlamentas atsisakė leisti ieškovams susipažinti su šiais dokumentais. Išnagrinėjęs kartotinę ieškovų paraišką, Parlamentas priėmė ginčijamą sprendimą, kuriuo patvirtino savo pradinį atsisakymą leisti jiems susipažinti su prašomais dokumentais, remdamasis Reglamente Nr. 1049/2001 numatyta teisės susipažinti su dokumentais išimtimi, susijusia su asmens duomenų apsauga, ir Reglamente 2018/1725³ įtvirtinta ieškovų pareiga įrodyti būtinybę perduoti asmens duomenis dėl specialaus viešojo intereso tikslo.

¹ 2022 m. balandžio 8 d. Europos Parlamento sprendimas Nr. A(2021) 10718C (toliau – ginčijamas sprendimas).

² Būtent 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331) 4 straipsnio 1 dalies b punkte. Pagal šią nuostatą institucijos nesuteikia galimybės susipažinti su dokumentais, dėl kurių atskleidimo nukentėtų individo privatumo ir neliečiamumo apsauga, ypač pagal asmens duomenų apsaugą reglamentuojančius Bendrijos teisės aktus.

³ Pagal 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018, p. 39), 9 straipsnio 1 dalies b punktą asmens duomenys perduodami Sąjungoje įsteigtiems gavėjams, kurie nėra Sąjungos institucijos ir organai, tik jeigu duomenų gavėjas įrodo, jog duomenis būtina perduoti, kad būtų įgyvendintas specialus viešojo intereso tikslas, ir duomenų valdytojas (jei esama pagrindo prielaidai, kad gali būti pažeisti duomenų subjekto teisėti interesai), arba išdėstęs palyginęs skirtingų konkuruojančių interesų svarbą, įrodo, kad proporcinga perduoti asmens duomenis šiuo konkrečiu tikslu.

Bendrojo Teismo vertinimas

Pirmiausia Bendrasis Teismas pabrėžė, kad pagal Reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktą asmens duomenų perdavimas siejamas su kelių kumuliacinių sąlygų įvykdymu. Leidimo susipažinti prašantis asmuo turi įrodyti būtinybę perduoti asmens duomenis dėl specialaus viešojo intereso tikslo, taip pat tai, kad šis perdavimas yra tinkamiausia iš visų galimų priemonių užsibrėžtam tikslui pasiekti ir kad jis yra proporcingas šiam tikslui. Jeigu tokių įrodymų pateikiama, atitinkama institucija turi patikrinti, ar nėra pagrindo prielaidai, kad atitinkamu perdavimu gali būti pažeisti teisėti duomenų subjekto interesai, ir, jei toks pagrindas yra, akivaizdžiai palyginti skirtingus konkuruojančius interesus, kad įvertintų, ar proporcinga perduoti prašomus asmens duomenis.

Taigi, pirma, Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į teisės susipažinti su dokumentais išimtį, susijusią su asmens duomenų apsauga⁴, išnagrinėjo, ar ieškovai įvykdė pareigą įrodyti būtinybę perduoti asmens duomenis dėl specialaus viešojo intereso tikslo⁵.

Pirma, jis išanalizavo, ar ieškovų nurodytas nagrinėjamų asmens duomenų perdavimo tikslas yra specialus viešojo intereso tikslas.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, kad toks perdavimas gali būti grindžiamas bendruoju tikslu, kaip antai visuomenės teise į informaciją apie Parlamento narių elgesį einant pareigas. Nagrinėjamu atveju ieškovų nurodytas tikslas buvo sužinoti tiksliai sumas, kurias Parlamentas skyrė I. Lagos per atitinkamą laikotarpį, ir kaip šios sumos buvo panaudotos I. Lagos vykdant savo įgaliojimus; tuo siekta palengvinti visuomenės kontrolę, kaip I. Lagos naudojosi biudžeto lėšomis. Priešingai, nei teigė Parlamentas, šis tikslas yra ne bendras, o konkretus, susijęs su konkrečiomis nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis, kurios yra visiškai išskirtinės. Iš tiesų jos susijusios su Parlamento nariu, kuris po to, kai už, be kita ko, sunkius nusikaltimus, t. y. priklausymą nusikalstamai organizacijai ir vadovavimą jai, buvo nuteistas trylikos metų ir aštuonių mėnesių laisvės atėmimo bausme ir įkalintas, liko Parlamento nariu ir nenustojo gauti su šių pareigų vykdymu susijusių išmokų. Taigi, atsižvelgiant į šias aplinkybes, Parlamentas klaidingai atsisakė ieškovų nurodytą tikslą pripažinti specialiu viešojo intereso tikslu.

Antra, Bendrasis Teismas išnagrinėjo, ar ieškovai įrodė būtinybę perduoti asmens duomenis, konkrečiau kalbant, ar šis perdavimas buvo tinkamiausia priemonė ieškovų siekiamam specialiam viešojo intereso tikslui pasiekti ir ar jis buvo proporcingas šiam tikslui.

Viena vertus, dėl I. Lagos gautos išmokos bendroms išlaidoms kompensuoti⁶ ir mėnesinio darbo užmokesčio⁷ Bendrasis Teismas konstatavo, kad informacija apie šias išmokas laisvai ir nemokamai prieinama visuomenei Parlamento interneto svetainėje. Kadangi nagrinėjamų asmens duomenų atskleidimas nėra tinkamiausia priemonė ieškovų siekiamam tikslui pasiekti, jiems nepavyko įrodyti tokio perdavimo būtinybės. Anot Bendrojo Teismo, situacija yra kitokia, kiek tai susiję su Parlamento narių kelionės išlaidų kompensavimu ir jų gaunamais dienpinigiais, nes remiantis šiuo klausimu viešai prieinama informacija negalima nustatyti nei sumų, kurias

⁴ Numatyta Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punkte.

⁵ Reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punktas.

⁶ Iš 2008 m. gegužės 19 d. ir liepos 9 d. Europos Parlamento biuro sprendimo 2009/C 159/01 dėl Europos Parlamento narių statuto įgyvendinimo taisyklių (OL C 159, 2009, p. 1) 25 ir 26 straipsnių matyti, kad Parlamento nariai kas mėnesį gauna fiksuoto dydžio išmoką bendrosioms išlaidoms kompensuoti, suteikiamą pagal kadencijos pradžioje pateiktą vieną prašymą.

⁷ Pagal 2005 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamento sprendimo 2005/684/EB, Euratomas dėl Europos Parlamento narių statuto priėmimo (OL L 262, 2005, p. 1) (toliau – Parlamento narių statusas) 10 straipsnį Parlamento narių mėnesinis darbo užmokestis mokamas automatiškai.

Parlamentas atitinkamu laikotarpiu išmokėjo I. Lagos šiam vykdant savo, kaip Parlamento nario, įgaliojimus, nei jo kelionių tikslo, paskirties vietos ar maršruto. Taigi, kiek šių duomenų perdavimas leistų visuomenei susipažinti su minėta informacija, jų atskleidimas yra tinkamesnė priemonė ieškovų siekiamam tikslui pasiekti, nei galimybė susipažinti su jau viešai prieinama informacija. Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad su I. Lagos susijusių duomenų perdavimas yra būtina priemonė specialiam viešojo intereso tikslui, kuriuo ieškovai grindė nagrinėjamų asmens duomenų perdavimą, pasiekti ir kad Parlamentas klaidingai nusprendė, kad jie neįvykdė pareigos įrodyti tokio perdavimo būtinybės šiuo tikslu.

Kita vertus, dėl I. Lagos akredituotų ir vietinių padėjėjų darbo užmokesčio Bendrasis Teismas pabrėžė, kad jis jiems mokamas neatsižvelgiant į konkrečią jų veiklą, susijusią su pagalba I. Lagos. Taigi, kadangi dokumentų apie šio darbo užmokesčio mokėjimą perdavimas nesuteiktų ieškovams informacijos apie galimą tiesioginį ar netiesioginį prisidėjimą prie I. Lagos vykdytos nusikalstamos ar neteisėtos veiklos finansavimo ar tęsimo, ieškovams nepavyko įrodyti jų perdavimo būtinybės. Tačiau išlaidos I. Lagos padėjėjų kelionėms yra glaudžiai susijusios su jo paties veikla ir gali suteikti informacijos apie galimą, nors ir netiesioginį, ryšį su neteisėta I. Lagos veikla. Taigi Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad asmens duomenų, esančių dokumentuose dėl šių išlaidų kompensavimo, perdavimas yra būtina priemonė ieškovų nurodytam tikslui pasiekti ir kad Parlamentas klaidingai nusprendė, jog ieškovai neįvykdė pareigos įrodyti būtinybę perduoti asmens duomenis siekiant specialaus viešojo intereso tikslo.

Antra, Bendrasis Teismas išnagrinėjo galimą I. Lagos ir jo padėjėjų teisėtų interesų pažeidimą dėl nagrinėjamų asmens duomenų perdavimo. Šiuo klausimu, vertindamas tokio perdavimo proporcingumą, Bendrasis Teismas palygino skirtingus konkuruojančius interesus⁸. Viena vertus, kalbant apie interesą apsaugoti Parlamento nario įgaliojimų vykdymo laisvę, kurią tariamai gali paveikti leidimas susipažinti su informacija apie I. Lagos gautą kelionės išlaidų kompensaciją ir dienpinigius, pažymėta, kad visuomenės žinojimas apie tokias keliones negali vienaip ar kitaip apriboti I. Lagos įgaliojimų vykdymo laisvės. Taigi nebuvo įrodyta, kaip informacijos apie buvusias keliones atskleidimas galėjo paveikti Parlamento nario įgaliojimų vykdymo laisvę. Kita vertus, kalbant apie interesą užtikrinti I. Lagos saugumą, kiek tai susiję su dokumentais apie praeityje gautus dienpinigius ir kelionės išlaidų kompensaciją, pažymėtina, kad nagrinėjamų asmens duomenų perdavimas iš esmės nebegali būti laikomas keliančiu grėsmę Parlamento nario saugumui, nes kalbama apie keliones, kurios jau įvyko ieškovų paraiškos pateikimo momentu. Nors tiesa, kad atskleidus visuomenei vietas, į kurias I. Lagos vykdavo reguliariai, be kita ko, į privačią gyvenamąją vietą Graikijoje, galėtų būti pakenkta jo saugumui, Bendrasis Teismas pabrėžė, kad Parlamentas, siekdamas konkuruojančių interesų pusiausvyros, turi užtikrinti I. Lagos saugumui būtiną asmens duomenų, kaip antai jo asmeninio adreso, apsaugą. Be to, nekyla klausimo dėl I. Lagos saugumo su jo, kaip Parlamento nario, įgaliojimų vykdymu susijusiose ateities kelionėse, nes ginčijamo sprendimo priėmimo dieną I. Lagos jau buvo įkalintas, todėl negalėjo keliauti. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas nusprendė, kad nagrinėjamos kelionės vyko tuo metu, kai I. Lagos jau buvo nuteistas už sunkius nusikaltimus, todėl ieškovai turėjo teisę gauti informaciją apie šių kelionių tikslą ir paskirties vietą. Kadangi galimo pavojaus I. Lagos laisvei vykdyti Parlamento nario įgaliojimus ir jo saugumui nepakanka, norint pateisinti atsakymą atskleisti nagrinėjamus asmens duomenis, Parlamentas klaidingai nusprendė, kad perdavus šiuos duomenis būtų pažeisti teisėti I. Lagos ir jo padėjėjų interesai ir kad, palyginus skirtingus konkuruojančius interesus, toks perdavimas nebūtų proporcingas.

⁸ Kaip numatyta Reglamento 2018/1725 9 straipsnio 1 dalies b punkte.

Atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą tiek, kiek Parlamentas atsisakė leisti susipažinti su dokumentais, kuriuose yra I. Lagos asmens duomenų ir kurie susiję su Parlamento jam išmokėta kelionės išlaidų kompensacija ir dienpinigiais, taip pat su dokumentais, kuriuose yra I. Lagos, kaip Parlamento nario, padėjėjų asmens duomenų ir kurie susiję su jų gauta kelionės išlaidų kompensacija.